

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง "เมียน้อย : กระบวนการตัดสินใจการปรับตัว" มีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ คือ (1) ศึกษาถึงภาวะเงื่อนไขสำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในลำดับชีวิตและแบบแผนการตัดสินใจของผู้หญิงเข้าสู่การเป็น "เมียน้อย" รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเป็น "เมียน้อย" (2) ศึกษาการปรับตัวและการจัดการเอกลักษณ์ที่มีปัญหา ภายหลังจากการตัดสินใจเป็น "เมียน้อย" แล้ว (3) ศึกษาถึงวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันและการอ้างเอกลักษณ์ "เมียน้อย" นี้ไว้ได้อย่างไร ตลอดจนการให้คำอธิบายอย่างสมเหตุสมผลต่อการตัดสินใจเป็น "เมียน้อย" (4) ศึกษาการคาดการณ์และวางแผนในอนาคตไว้ได้อย่างไร

สำหรับระเบียบวิธีในการศึกษา ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น "เมียน้อย" จำนวนทั้งสิ้น 6 คน ที่มีชีวิตการเป็น "เมียน้อย" ไม่นต่ำกว่า 3 ปี เพื่อให้ได้จุดยืนจาก "เมียน้อย" และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแถบบันทึกเสียงและการจดบันทึก

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้ยึดกรอบแนวคิดทฤษฎีการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ แนวคิดเกี่ยวกับความเบี่ยงเบน และแนวคิดการจัดการเอกลักษณ์ที่มีปัญหาของ Goffman เป็นแนวคิดหลักในการวิเคราะห์ถึงกระบวนการตัดสินใจและการปรับตัวของ "เมียน้อย" รวมไปถึงการศึกษาถึงวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของ "เมียน้อย" ด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นถึงกระบวนการและเงื่อนไขที่สำคัญดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตัดสินใจเป็น "เมียน้อย" ในขั้นตอนนี้จะแสดงถึงเงื่อนไขที่เกื้อหนุนและเงื่อนไขที่สำคัญที่ทำให้พวกเธอตัดสินใจเป็น "เมียน้อย" จากการศึกษาพบว่าเงื่อนไขที่ทำให้พวกเธอตัดสินใจเป็น "เมียน้อย" คือ ความผูกพันทางอารมณ์ กล่าวได้ว่า การเป็น "เมียน้อย" เกิดขึ้นเพราะความรักนั่นเอง ตลอดจนการแต่งงานและพิธีการต่างๆ ที่เกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นถึง "การแสดงความรักนิยมนอกของฝ่ายชาย" ในจุดยืนของ "เมียน้อย"

ขั้นตอนที่ 2 การปรับตัว เมื่อเข้าสู่การเป็น "เมียน้อย" เป็นที่ทราบกันดีว่า "เมียน้อย" มีเอกลักษณ์ผู้เบี่ยงเบนและสังคมไม่ให้การยอมรับ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจเป็น "เมียน้อย" จึงเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต จำเป็นต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับเอกลักษณ์ใหม่ (และวิถีการดำเนินชีวิตใหม่) เอกลักษณ์ใหม่ (เมียน้อย) มีผลต่อการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะช่วงแรกของการตัดสินใจ คือ การไม่ยอมรับจากบุคคลนัยสำคัญและบุคคลทั่วไป

ขั้นตอนที่ 3 การอํารงเอกลักษณ์ "เมียน้อย" ภายหลังจากที่พวกเธอจัดการกับอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น จากการตัดสินใจเป็น "เมียน้อย" แล้ว การดำเนินชีวิตประจำวันของพวกเธอกับเอกลักษณ์ "เมียน้อย" นั้น ย่อมแตกต่างจากการดำเนินชีวิตประจำวันของ "ผู้หญิงปกติ" ทั่วไป ดังนั้นการดำเนินชีวิตการเป็น "เมียน้อย" เป็นดังนี้ การไปมาหาสู่ และการติดต่อสื่อสาร ส่วนเทคนิคที่สร้างการอํารงเอกลักษณ์และให้ตนเองรู้สึกดีกับเอกลักษณ์ "เมียน้อย" คือ การอธิบายการตัดสินใจที่เกิดขึ้นนั้นเป็น เพราะ "ความผิดที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากตัวเอง" อันได้แก่ เรื่องของเวรกรรม / ชะตาลีขิต เรื่องเหตุสุดวิสัย และความผิดเกิดขึ้นจากฝ่ายชาย ตลอดจนการสร้างความแตกต่างระหว่าง "เมียน้อย" ทั่วไป กับ "เมียน้อย" ที่ตนเองเป็นอยู่ คือ "ไม่ได้เกาะผัวกิน" นอกจากระบบคิดภายในที่เกิดขึ้น อันสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวแล้ว การปรับตัวอีกประการหนึ่งคือ การจัดการเอกลักษณ์ที่มีปัญหา อันเป็นการปรับตัวที่สะท้อนให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น การปกปิดข้อมูลของตนเอง เป็นการควบคุมกับให้ข้อมูลของตนเองให้บุคคลในสังคมรับรู้เท่าที่จะจัดการได้ หรือการใช้วิธีการลดแรงกดดันในกรณีที่ไม่สามารถควบคุมข้อมูลตนเองได้ เนื่องจากบุคคลในสังคมรับรู้ถึงเอกลักษณ์ "เมียน้อย" แล้ว โดยการเปิดเผยตัวเองและการป้ายเบี่ยงหันเหความสนใจ